

Actualitatea tradiției

Lumea modernă trăiește din ce în ce mai mult *prin* și *din* actualitatea ei. Atît de mult și așa de tare încît consumația cotidiană a actualității trezește resentimentul propriului beneficiar, care revendică, paradoxal, o altă lume, precaut așezată însă între limitele aceleiași rezonabile bunăstări materiale: *lumea postmodernă*. Teama de schimbare este, astfel, măcar în parte înfrîntă prin pregătirea schimbării. Se întimplă însă adesea să găsești, la capătul unui șir de căutări zbuciumate, un drum sau doar o cărare pe care constăți repede că le cunoști, le știi. Ți se pare firesc ca ele să fi fost, dar începi ușor să te convingi că ele trebuie să și rămînă. Ideea aplecată de rod poate fi, astfel, deja culeasă, căci ea te ajută acum să-ți găsești noima, se așează într-un temei nou și poate să mai inflorească, de acum, de multe, de încă foarte multe ori, aducindu-ne bucuria, luminată mereu în alt fel, a începutului.

La începutul seriei noi a „Sociologiei Românești” se află deci, o tradiție. Va fi greu de spus cît de lungă este tradiția instituționalizării sociologiei românești într-o revistă, dar este sigur că reluarea acestei tradiții va putea fi o garanție măcar *morală* că sintem pe cale de a redescoperi originile intelectuale ale comunității noastre, științifice și profesionale. Reviste de sociologie (unele chiar cu acest titlu) au apărut de mult în România, dar prima revistă a comunității sociologilor români a fost, totuși, „Sociologie Românească”. Fondatorul ei, profesorul Dimitrie Gusti, i-a legitimat întîietatea din două puncte de vedere. Mai întii revista de sociologie apărută în 1936 era *românească* prin natura ei, metodă și prin autorii materialelor publicate în ea. Apoi ea era o revistă de *sociologie* românească, fiindcă trebuia să reprezinte — și a reprezentat într-adevăr — totdeauna starea actuală a *cercetării sociologice* românești.

Actualitatea a fost, deci, dintru început, miezul constituirii unei tradiții științifice și profesionale. Pentru Gusti, discipolii și colaboratorii săi, actualitatea sociologică era circumscrisă unui proiect de reconstrucție a societății românești prin intermediul sau cu ajutorul cercetării sociologice monografice. Pentru sociologii români de astăzi, reconstrucția socială a devenit din nou prima misiune a lor ca oameni de știință. Desigur, din 1944 (cînd revista „Sociologie Românească” s-a văzut obligată să-și întreprindă apariția) și pînă astăzi cercetarea sociologică a înregistrat progrese substanțiale, chiar dacă, din păcate, aceste progrese au fost puțin semnificative în țara noastră. Oricum am privi lucrurile, ar fi gresit însă să credem că progresele sociologiei au infirmat calea studiului sociologic monografic pentru reconstrucția națiunii ca realitate istorică socioculturală. Cercetarea sociologică monografică rămîne — îndrăznim să credem — importantă pentru reconstrucția actuală a societății românești, mai ales cînd este vorba de realitățile rurale. Dar ea s-ar dovedi oricum cel puțin insuficientă pentru formularea și mai ales pentru dezlegarea noilor noastre

probleme sociale. Definită prin actualitate, tradiția sociologică românească trebuie, deci, racordată la universul actual al lumii sociale moderne și al modalităților de investigare științifică a acestei lumi. E o sarcină pe care comunitatea sociologică de astăzi trebuie să și-o asume exemplar. Important rămâne însă nu doar *calea*, ci și *scopul* cunoașterii sociale științifice. Iar scopul proclamat explicit de prima serie a „Sociologiei Românești”, acela ca revista să devină „o tribună consacrată Adevărului social românesc”, rămâne și scopul noii serii a ei. Mai mult decât atât, dacă știința socială nu poate fi neutră din punct de vedere axiologic decât în sensul propunerii lui Max Weber (prin explicitarea punctelor de vedere din care este cercetată realitatea socială), noua serie a „Sociologiei Românești” va trebui să contribuie, ca și vechea ei serie, și la cultivarea unei *Etici* și a unei *Politici* a adevărului social românesc. Condiția realizării acestor deziderate, care definesc de altfel, sociologia modernă ca știință deopotrivă explicativă, comprehensivă, aplicativă și evaluativă, rămâne însă, după părerea noastră, menținerea și întărirea discursului sociologic științific profesional. Numai așa vom putea realiza astăzi, cum s-a încercat adesea în istoria culturii noastre moderne, dezideratul eminescian al cunoașterii națiunii în limitele adevărului. De aceea, revista „Sociologie Românească” va fi pur și simplu doar o revistă științifică profesională.

Chiar dacă este ea însăși o instituție științifică, o revistă de sociologie nu este, totuși, o instituție de cercetare științifică. Ceea ce va exprima, în paginile ei, noua revistă „Sociologie Românească” va fi, de fapt, starea actuală a cercetării sociologice românești. Comunitatea sociologică românească este însă astăzi nu numai restrânsă, dar și în proces de reconstruire, iar din unele puncte de vedere abia în faza constituirii. Sociologia este, apoi, o știință socială de contact, legată strâns de toate științele sociale și chiar de multe științe tehnice sau ale naturii. Punctele de vedere ale reprezentanților tuturor acestor științe vor fi, deci, nu numai binevenite, dar ele sînt adesea *vitale* pentru sociologi. Dacă mai adăugăm faptul că o caracteristică a tradiției sociologiei românești a fost deschiderea ei *publică* spre societate și spre oameni din toate straturile socioprofesionale ale acesteia, nu o facem decât pentru a ne exprima și mai clar dorința noastră de a avea o revistă de larg *dialog* social și profesional, o revistă profesională care să rămână însă departe de orice formulă de închidere și exclusivism profesional ezoteric. Publicînd opinii ale economiștilor și demografilor, antropologilor și istoricilor, dar și ale medicilor, agronomilor, inginerilor etc. nu vom face decât să redeschidem și să continuăm o tradiție importantă și fructuoasă a „Sociologiei Românești”.

Sugerînd obiectivele și dezvoltînd cîteva dintre aspirațiile noastre față de ceea ce vrem să fie seria nouă a „Sociologiei Românești”, sîntem, totuși, încă departe de a elabora programul definitiv și unitar al acestei reviste. Noi nu credem că sîntem naivi și nici că ne facem iluzii dacă sperăm că acest program va fi, de fapt, elaborat *împreună* cu viitorii noștri colaboratori și cititori. Propunerile noastre sînt, din acest punct de vedere, doar o bază de pornire.

Vrem, deci, mai întîi, ca sociologul profesionist să găsească în revistă cit mai mult din ceea ce socotim important pentru el ca meseriaș : de la date privind achizițiile teoretice și metodologice în sociologia contemporană, la cele privind proiectele în curs de realizare și la informații despre

piața muncii sociologilor. Acestea sperăm că vor fi găsite în fiecare număr al revistei, la câteva rubrici, pe care le dorim permanente: *Ncutăți editoriale* (o colecție cit mai bogată de recenzii, note de lectură, bibliografii), *Proiecte de lucru*, *Viața științifică*, *Revista revistelor*, *Starea actuală a sociologiei* etc.

Revista va avea, în al doilea rând, o rubrică permanentă de *Evocări și restituiri*, în care vor fi prezentate personalități marcante ale sociologiei românești și străine și în care vor fi publicate, de asemenea, texte inedite importante, mai ales din manuscrisele sociologilor români interbelici. Contactul cu mișcarea sociologică mondială va fi sprijinit de texte traduse ale unor sociologi occidentali, dar și din țări est-europene, precum și de interviurile cu personalități de prestigiu ale sociologiei mondiale, la rubrica *Invitați*.

Fără îndoială că partea cea mai consistentă a revistei va fi reprezentată de articolele privind reconstrucția societății românești de astăzi. Acestea vor fi grupate în cadrul unor rubrici speciale, cu o relativă permanență. Pentru început, propunem „Revoluția din decembrie și societatea civilă”, „Unități sociale în schimbare” și „Populația și societatea”. Dorința noastră este ca unul sau chiar două numere ale revistei să fie tematice, pentru 1990 propunându-se un număr special despre crizele societăților moderne.

În sfârșit, revista va cuprinde și o rubrică intitulată, provizoriu, „Documente și mărturii”, în care vor fi incluse materiale empirice, cantitative și calitative, privitoare la o arie destul de largă de probleme: date statistice secundare rezultate din anchetele sociologice, documente personale (scrisori, memorii, fragmente de jurnale etc.).

* * *

Opțiunea seriei noi a revistei „Sociologie românească” pentru formula actualității tradiției nu va putea fi, sperăm, circumscrisă vreunei etichete tradiționaliste. Ea nu este, în orice caz, opusă modernismului și modernității. Ceea ce a animat această formulă a fost mai degrabă resentimentul sau poate doar nemulțumirea încercate de mulți dintre noi față de orientarea publicisticii sociologice din ultimele două decenii. Formula pe care o propunem este derivată dintr-o viziune mai largă privind reconstrucția culturii naționale pe bazele culturii românești interbelice. Dacă sociologia românească și-a avut atunci o epocă de glorie, azi avem obligația de a privi și de a ne raporta la realitățile sociale ale modernității încercând să ne urcăm pe vîrfurile cele mai înalte ale tradiției noastre culturale și științifice. În măsura în care noua serie a revistei „Sociologie Românească” va deschide, privind de pe aceste vîrfuri, orizonturi noi ale cunoașterii sociologice, se va putea spune că ea și-a găsit deja rostul său de a fi în publicistica științifică românească.

Redactor șef

Dr. ION UNGUREANU